

49021 - حکم تبریک گفتن روز عید و دست دادن و در آغوش گرفتن یکدیگر پس از نماز

سوال

تبریک گفتن عید چه حکمی دارد؟ همینطور حکم مصافحه و در آغوش گرفتن یکدیگر پس از نماز عید چیست؟

پاسخ مفصل

از صحابه - رضی الله عنهم - نقل است که عید را با لفظ **«تَقَبَّلَ اللَّهُ مِنَّا وَمِنْكُمْ»** به یکدیگر تبریک می گفتند.

از جُبیر بن نُفیر روایت است که گفت: اصحاب رسول الله - صلی الله علیه وسلم - هرگاه در روز عید با یکدیگر دیدار می کردند به یکدیگر می گفتند: **«تَقَبَّلَ اللَّهُ مِنَّا وَ مِنْكَ»** (الله از ما و شما بپذیرد) حافظ ابن حجر می گوید: سند آن حسن است.

امام احمد - رحمه الله - می گوید: اشکالی ندارد که در روز عید شخص به شخص مقابل بگوید: **تَقَبَّلَ اللَّهُ مِنَّا وَ مِنْكَ**. این را ابن قدامه در **«المغنی»** نقل کرده است.

از شیخ الاسلام ابن تیمیه پرسیده شد: آیا تبریک گفتن عید و آنچه مردم در این روز بر زبان می آورند و می گویند: **«عید شما مبارک»** و مانند آن اصل و اساسی در شریعت دارد یا خیر؟ و اگر اساسی در شریعت دارد [برای تبریک] چه باید گفته شود؟

ایشان پاسخ داد:

«اما تبریک گفتن روز عید که مردم هنگام دیدار با هم پس از نماز عید به یکدیگر می گویند: تَقَبَّلَ اللَّهُ مِنَّا وَمِنْكُمْ، یا می گویند: خداوند این روزها را تکرار کند، و مانند آن، از گروهی از صحابه روایت شده که چنین می کردند و امامانی همچون احمد و دیگران آن را جایز دانسته اند، اما امام احمد می گوید: من زودتر به کسی چنین نمی گویم، اما اگر کسی زودتر به من چنین گفت پاسخ [تبریک] او را می گویم، زیرا پاسخ خوش آمدگویی واجب است، اما آغاز تبریک سنتی نیست که به ما امر کرده باشند، اما از آن نهی نیز نشده، بنابراین کسی که آن را انجام دهد [در میان سلف] الگویی دارد و کسی که انجامش ندهد نیز پیشوایی دارد» فتاوی ابن تیمیه (۲/۲۲۸).

و از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - پرسیده شد: تبریک عید چه حکمی دارد؟ و آیا این تبریک صیغهی خاصی دارد؟

ایشان پاسخ دادند:

«تبریک گفتن عید جایز است، اما لفظ خاصی ندارد، بلکه هر تبریکی که طبق عادت به یکدیگر می گویند اگر [لفظ آن] گناه نباشد جایز است».

ایشان همچنین می گوید:

«تبریک عید از برخی صحابه - رضی الله عنهم - سر زده است و بر فرض آنکه چنین کاری نکرده باشند باز هم این کار از جمله امور عادی است که مردم به آن خو گرفته اند و با فرا رسیدن عید و کامل شدن روزه و قیام به یکدیگر تبریک می گویند».

همینطور از ایشان پرسیدند: دست دادن و در آغوش گرفتن و تبریک پس از نماز عید چه حکمی دارد؟

ایشان پاسخ دادند:

«این کارها اشکالی ندارد، زیرا مردم این کارها را از روی تعبد یا تقرب به الله عزوجل انجام نمی دهند، بلکه از روی عادت و بزرگداشت و احترام یکدیگر انجامش می دهند، و هر عادتی تا وقتی که در شریعت نهی از آن وارد نشده اصل بر مباح بودنش هست».

مجموع فتاوی ابن عثیمین (۲۰۸/۱۶ - ۲۱۰).